

Sygn. akt V GC 1379/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kielcach V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Strączyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Agnieszka Herbuś

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2017 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w K.

przeciwko B. W.

o zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 11 marca 2017r. w sprawie sygn. akt V GNC 881/17 Sądu Rejonowego w Kielcach co do kwoty 15200 zł (piętnaście tysięcy dwieście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 stycznia 2017r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części uchyla opisany nakaz zapłaty i nie obciąża pozwanej kosztami procesu.

SSR Małgorzata Strączyńska

Sygn. akt V GC 1379/17

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 2 marca 2017 r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. w K. domagał się zasądzenia od pozwanej B. W. kwoty 15 200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że współpracował z pozwaną na podstawie umowy o kolportaż prasy, w ramach której dostarczał pozwanej prasę do dalszej sprzedaży, a pozwana zobowiązana była do zapłaty za dostarczony towar. Pozwana pismem z dnia 28 lipca 2016 r. zrezygnowała z dalszej współpracy z powodem, ale oświadczenie to jest sprzeczne z postanowieniami umowy i nieskuteczne oraz nie stanowi wypowiedzenia umowy o kolportaż prasy. Niniejsza umowa nie uprawnia pozwanej do rozwiązania umowy przed upływem terminu jej obowiązywania. Podał, że pozwana obowiązana była do wywiązywania się z postanowień umowy w terminie w niej wskazanym. Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy o kolportaż prasy, pozwana zobowiązana była do codziennego odbioru dostaw towarów realizowanych przez powoda, czego zaniechała. W konsekwencji powód rozwiązał z pozwaną umowę o kolportaż prasy i zgodnie z § 6 ust. 5 umowy, wystawił notę księgową nr (...) z dnia 26 września 2016 r. w wysokości 15 200 zł, w związku z rozwiązaniem umowy przed upływem okresu, na jaki została zawarta z winy pozwanej. Powód w dniu 4 stycznia 2017 r. wypełnił wystawiony przez pozwaną weksel in blanco na

kwotę 15 200 zł z terminem płatności do dnia 18 stycznia 2017 r., wzywając jednocześnie pozwaną do wykupu weksła. Jednakże wezwanie to nie spowodowało spłaty zadłużenia. (k. 3)

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 11 marca 2017 r. w sprawie sygn. akt V GNC 881/17 Sąd Rejonowy w Kielcach uwzględniając żądanie pozwu nakazał pozwanej, aby zapłaciła powodowi kwotę 15 200 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2 607 zł tytułem zwrotu kosztów procesu - w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu. (k. 33).

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana B. W. zaskarżyła w całości nakaz zapłaty. W uzasadnieniu podniosła, że nota obciążająca pozwaną jest wystawiona na nieistniejący podmiot gospodarczy. Z działalności gospodarczej pozwana zrezygnowała 30 czerwca 2016 r., a nota została sporządzona 26 września 2016 r. i doręczona 10 stycznia 2017 r. Podniosła, że próbowała rozwiązać umowę polubownie, składając dwukrotne wypowiedzenie: pierwsze w czerwcu, a następne w lipcu. Na prośbę powoda, pierwsze wypowiedzenie wycofała. Pozwana zgodziła się, aby przez trzy miesiące od rozwiązania umowy o dostarczaniu prasy, powód będzie miał prawo pierwszeństwa w wydzierżawieniu kiosku. Wszystkie opłaty za utrzymanie kiosku w tym czasie pozwana ponosiła sama. Pozwana wskazała, że obecnie wynajęła kiosk, ale pod warunkiem, że prasę będzie dostarczał powód. Podała, że w ciągu kilkunastoletniej współpracy z powodem, podpisała kilka umów, a na zerwaniu umowy powód stracił zyski z dalszej współpracy stron. Podniosła, iż obecnie choruje, nie pracuje i nie prowadzi działalności gospodarczej. (k. 41 – 43)

W odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty, powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. (k. 52 – 53)

Na rozprawie w dniu 31 października 2017 r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa. (k. 62)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 lipca 2015 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. w K. zawarł z pozwaną B. W. umowę o kolportaż prasy na czas określony od dnia 6 lipca 2015 r. do dnia 31 lipca 2019 r., z tym, że zgodnie z § 6 ust. 2 stronom przysługuje prawo do wypowiedzenia na 90 dni przed upływem okresu obowiązywania. Na mocy tejże umowy powód zobowiązał się do dostarczania pozwanej prasy, książek i artykułów pozaprasowych do punktu sprzedaży pozwanej, która zobowiązana była do zapłaty wystawionych przez powoda z tego tytułu faktur VAT.

W § 6 pkt 4 umowy strony zastrzegły, iż w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania przez pozwaną obowiązków wynikających z umowy o kolportaż, powód może ją wypowiedzieć w każdym czasie, ze skutkiem natychmiastowym. Nadto, zgodnie z § 6 pkt 5 umowy, w przypadku niewykonania bądź też nienależytego wykonania przez stronę pozwaną obowiązków wynikających z przedmiotowej umowy, w szczególności w przypadku rozwiązania umowy przed upływem okresu jej obowiązywania z przyczyn leżących po stronie pozwanej lub rozwiązania jej przez pozwaną przed upływem okresu na jaki została zawarta, Kolporter ma prawo żądać od pozwanej zapłaty kary umownej w wysokości 15 200 zł, co nie wyklucza możliwości dochodzenia przez Kolporter odszkodowania na zasadach ogólnych.

(dowód: umowa – k. 25 – 28)

Tytułem zabezpieczenia ewentualnych roszczeń Kolportera mogących wyniknąć w po zawarciu przedmiotowej umowy, pozwana B. W. wystawiła weksel gwarancyjny in blanco, zaopatrzony w klauzulę „bez protestu”, stanowiący załącznik do umowy o kolportaż prasy zawartej w dniu 6 lipca 2015 r. Wystawca weksła upoważniła powoda do wypełnienia weksła w każdym czasie na sumę należną powodowi od wystawcy wraz z odsetkami i opłatami powstałymi w związku z realizacją umowy i powstałymi zaległościami. Wraz z umową i weksłem, w dniu 6 lipca 2015 r. została wystawiona przez pozwaną deklaracja wekslowa. Z treści deklaracji wynika, że pozwana złożyła do dyspozycji powoda weksel gwarancyjny in blanco, jako zabezpieczenie spłaty należności z tytułu zobowiązań wobec powoda powstałych w związku z realizacją zawartej umowy o kolportaż prasy z dnia 6 lipca 2015 r. i każdej umowy, która będzie ją zastępowała lub zmieniała, a także upoważniła powoda do wypełnienia wystawionego weksła w każdym czasie na sumę wekslową odpowiadającą zadłużeniu pozwanej wobec powoda z odsetkami i wszelkimi innymi kosztami oraz

do opatrzenia weksla datą płatności według swego uznania, a także klauzulą „bez protestu”, a powód zobowiązany był na 7 dni przed terminem płatności weksla powiadomić wystawcę listę poleconym o wypełnieniu weksla. Jako miejsce płatności weksla wskazano: K., ul. (...).

(dowód: umowa – k. 25 – 28, weksel – k. 10v; deklaracja wekslowa – k. 10)

W dniu 28 lipca 2016 roku pozwana B. W. skierowała faxem do powoda pismo, w którym poinformowała go, że rozwiązuje umowę o kolportaż prasy oraz z informacją, że nie jest w stanie pracować ze względu na stan zdrowia.

(dowód: pismo z 28 lipca 2016 r. – k. 24)

W wyniku naruszeń przez pozwaną postanowień zawartych w § 2 ust. 2 pkt a przedmiotowej umowy, tj. zaniechaniu codziennego odbioru dostaw towarów od powoda w dniach 1 – 3 sierpnia 2016 r., powód pismem z dnia 16 sierpnia 2016 r. (doręczonym pozwanej dnia 2 września 2016 r.) wypowiedział umowę o kolportaż prasy z dnia 6 lipca 2015 r. ze skutkiem natychmiastowym, zgodnie z § 6 ust. 4 umowy.

(dowód: wypowiedzenie umowy wraz z dowodem nadania i dowodem doręczenia – k. 21 – 23)

Notą księgową nr (...) z dnia 26 września 2016 r. powód naliczył pozwanej karę umowną, zgodnie z § 6 ust. 5 umowy o kolportaż prasy, w wysokości 15 200 zł zakreślając 14 – dniowy termin płatności.

(dowód: nota księgową – k. 14, potwierdzenie odbioru – k. 15 – 17)

Pismem z dnia 7 grudnia 2016 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kary umownej w wysokości 15 200 zł, zgodnie z przesłaną notą księgową w terminie 7 dni od daty otrzymania tego pisma.

(dowód: pismo z dnia 7 grudnia 2016 r. – k. 18, potwierdzenie odbioru – k. 19 – 20)

W związku z powstałym zadłużeniem, po bezskutecznym wezwaniu zobowiązanego do zapłaty, powód wypełnił weksel, określając sumę wekslową na kwotę 15 200 zł, stanowiącą wartość powstałego zadłużenia z tytułu naliczonej kary umownej zgodnie z § 6 ust. 5 umowy o kolportaż prasy.

Pismem z dnia 4 stycznia 2017 r. powód wezwał pozwaną do wykupu weksla, jednak wezwanie to pozostało bezskuteczne.

(dowód: weksel – k. 10v, wezwanie do wykupu weksla wraz z załącznikiem i dowodem doręczenia – k. 11 – 13)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie złożonych i załączonych do akt sprawy przez obie strony dowodów z dokumentów w postaci umowy o kolportaż prasy, dokumentów dostawy, weksla (oryginał złożono w depozycie sądowym, zgodnie z § 79 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych), deklaracji wekslowej oraz korespondencji pomiędzy stronami, w tym wezwania do wykupu weksla – prawdziwości i rzetelności których żadna z nich nie kwestionowała, co pozwalało uznać je za prawdziwe i wiarygodne źródło informacji o stanie faktycznym.

Bezspornym w sprawie było to, że powód zawarł z pozwaną umowę o kolportaż prasy w dniu 6 lipca 2015 r. Celem zabezpieczenia ewentualnych roszczeń powstałych w toku wzajemnej współpracy pozwana wystawiła i wydała powodowi weksel in blanco – podpisany przez osobiście B. W.. Poza sporem było również, że pozwana naruszyła § 2 ust. 2 pkt a wiążącej strony umowy, a powód wypowiedział jej umowę ze skutkiem natychmiastowym, nakładając następnie karę umowną w wysokości 15 200 zł oraz wypełniając w/w weksel na sumę wekslową odpowiadającą w/w kwocie zadłużenia, na którą składała się kara umowna zgodnie z § 6 ust. 5 umowy o kolportaż prasy.

Istota sporu w niniejszej sprawie dotyczyła kwestii zasadności domagania się przez powoda od pozwanej zapłaty należności wynikającej z kary umownej. Rozstrzygnięcie tej kwestii wiązało się bezpośrednio z zagadnieniem, do kiedy wiązała strony umowa o kolportaż prasy i czy strony przewidziały możliwość jej przedterminowego rozwiązania, czy pismo pozwanej z dnia 28 lipca 2016 r. mogło spowodować rozwiązanie łączącej strony umowy, czy nota obciążeniowa z dnia 26 września 2016 r. została wystawiona na istniejący podmiot prowadzący działalność gospodarczą – pozwaną i czy powód miał prawo obciążyć pozwaną karą umowną w oparciu o § 6 ust. 5 umowy o kolportaż prasy.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało roszczenie o zapłatę sumy wekslowej. Jego podstawę faktyczną stanowił weksel wystawiony przez pozwaną i wypełniony przez powoda. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że prawdziwość weksla nie była kwestionowana przez pozwaną. Również poprawność formalna weksla nie budziła wątpliwości, pozostając w zgodzie z wymogami art. 101 ustawy Prawo wekslowe. Przedstawiony wraz z pozwem weksel zawierał bowiem wszystkie wymagane elementy, a to: nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono, tj. w języku polskim, przyrzeczenie bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej („zapłacę bez protestu za ten własny weksel na zlecenie [...] 15 200,00 zł”), oznaczenie terminu płatności (18 stycznia 2017 r.), oznaczenie osoby, na zlecenie której zapłata miała być dokonana ((...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. w K.), oznaczenie daty oraz miejsca wystawienia weksla (K., dnia 4 stycznia 2017 r.) podpis wystawcy weksla – pozwanej ((...)), a także miejsce jego płatności, tj. w K.. W konsekwencji brak jest podstaw do odmowy uznania przedstawionego przez powoda dokumentu za weksel (art. 102 zd. 1 Prawa wekslowego).

Wskazać należy, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, co oznacza, że powstaje ono na podstawie samego (prawnokształtującego) oświadczenia dłużnika, zobowiązującego się do spełnienia określonego świadczenia pieniężnego. Dla ważności tego zobowiązania, nie ma zatem znaczenia, czy zostało ono zaciągnięte w związku z innym zobowiązaniem, np. w celu jego zabezpieczenia. W przypadku bowiem wystawienia weksla na zabezpieczenie, tak zaciągnięte zobowiązanie również przybiera postać zobowiązania wekslowego, a obowiązek jego spełnienia warunkowany jest w pierwszym rzędzie posługiwaniem się przez wierzyciela ważnym i prawidłowo wypełnionym dokumentem weksla. Z chwilą bowiem wręczenia weksla (in blanco) między wręczającym, który złożył podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego a odbiorcą dochodzi do zawarcia umowy skierowanej na powstanie zobowiązania wekslowego, którego powstanie warunkowane jest wypełnieniem weksla in blanco (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 1982r., sygn. akt I CR 205/82). Dodać wypada, że w razie wystawienia weksla na zabezpieczenie wykonania innego zobowiązania, dłużnik wekslowy może bronić się zarzutami dotyczącym tzw. stosunku podstawowego (tj. zobowiązania zabezpieczonego wekslem), np. negując jego powstanie, wartość lub wymagalność. Wspomniany wyżej charakter prawny zobowiązania wekslowego – także w przypadku weksli zabezpieczających – powoduje jednak, że dla skutecznego dochodzenia wykonania zobowiązania wekslowego przed sądem, wystarczającym jest posługiwanie się ważnym i prawidłowo wypełnionym pod względem formalnym wekslem. Nie jest przeto obowiązkiem wierzyciela wekslowego, wykazanie istnienia stosunku zobowiązaniowego, na zabezpieczenie którego weksel wystawiono (choć ma on prawo inicjatywy dowodowej w tym zakresie). Podmiot, który występuje z powództwem o zapłatę opartym na twierdzeniu, że dochodzone roszczenie przysługuje mu na podstawie weksla własnego podpisanego przez pozwanego jako wystawcę, powinien do pozwu dołączyć poświadczający to weksel. Jest to dowód z jego strony konieczny, a zarazem wystarczający (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2013 r., sygn. akt VI ACa 810/11, LEX Nr 1448655). Pozwany przed tak uzasadnionym żądaniem może się bronić za pomocą różnego rodzaju zarzutów podważających zasadność tego żądania. Taki rozkład ciężaru dowodu w sprawach o żądanie zapłaty, które w całości znajduje potwierdzenie w treści weksla, jest zgodny z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. W szczególności nie powoduje zmiany rozkładu ciężaru dowodów zaskarżenie nakazu zapłaty w całości, z powołaniem się na nieprawidłowe wypełnienie weksla, sprzeczne z porozumieniem. Ciężar wykazania, że weksel in blanco wypełniony został w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku, który podniósł tego rodzaju zarzut (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt VI ACa 1292/13, LEX Nr 1506316). W razie braku możliwości sformułowania skutecznych zarzutów wekslowych (np. kwestionowania ważności weksla), wystawca weksla in blanco może podnieść przeciwko remitentowi zarzuty oparte na stosunku podstawowym i podważać zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego (art. 10 Prawa wekslowego). Należy jednak

zaznaczyć, że tego rodzaju przeniesienie sporu na płaszczyznę stosunku podstawowego nie skutkuje zmianą podstawy sporu – ze stosunku prawa wekslowego na stosunek prawa cywilnego.

Odwołanie się w zarzutach od nakazu zapłaty do stosunku podstawowego prowadzi jedynie do uwzględnienia tego stosunku w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego. Nadal więc przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe, z tą tylko różnicą, że przy uwzględnieniu również stosunku podstawowego. Nie wpływa to jednak na rozkład ciężaru dowodu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 kwietnia 2013 r., I ACa 849/12, LEX Nr 1307408). Powyższe pozostaje w adekwatnej relacji do istoty weksla, który stanowi wyjątkową w polskim systemie prawnym podstawę dla kreowania zobowiązań abstrakcyjnych, tj. pozbawionych *causae*. Sprowadza się to do ułatwienia wierzycielowi wekslowemu dochodzenia wierzytelności, ograniczając jego obowiązki dowodowe jedynie do przedstawienia weksla. Wypaczeniem tego byłoby obciążanie go również obowiązkiem wykazywania istnienia stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego wystawiono weksel, w tym wykazywania zasadności i prawidłowości oznaczenia sumy wekslowej. Gdyby bowiem wierzyciel wekslowy był zmuszony do dowodzenia istnienia zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego co do zasady i wysokości, zabezpieczenie w postaci weksla *in blanco* byłoby pozbawione racjonalnego uzasadnienia. Stąd, zgodnie z przytoczonym wyżej, jednolitym poglądem judykatury, to na dłużniku wekslowym spoczywa inicjatywa dowodowa w zakresie wykazania braku istnienia zobowiązania wekslowego. W przypadku, gdy dłużnik przeczy powstaniu zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego, winien on wykazać zarówno warunki tego stosunku, jak i powołać argumenty i dowody pozwalające na ustalenie, że w jego ramach dochodzone zobowiązanie nie powstało lub wygasło przed wszczęciem sporu. Ewentualne trudności dowodowe nie mogą tu stanowić argumentu dla obciążenia wierzyciela wekslowego obowiązkiem dowodzenia okoliczności, które z punktu widzenia jego interesów (jako posiadacza weksla) pozostają obojętne.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należało uznać, że to na pozwanej spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania wadliwości roszczenia powoda co do zasady i wysokości, czy to przez wykazanie, że zabezpieczone wekslem zobowiązanie, któremu następnie nadano kształt sumy wekslowej, nie powstało lub wygasło, względnie, że jego wartość jest inna niż to wynika z treści weksla, czy to, że weksel, mimo powstania wspomnianego zobowiązania, nie został prawidłowo wypełniony.

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty podniosła, że w dniu 30 czerwca 2016 r. zlikwidowała działalność gospodarczą, natomiast nota obciążeniowa została sporządzona dopiero 26 września 2016 r. i doręczona pozwanej w dniu 10 stycznia 2017 r. Pozwana natomiast pismem z dnia 28 lipca 2016 r., już po wykreśleniu działalności z (...), rozwiązała umowę o kolportaż prasy, w którym podniosła, że ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie pracować.

Podkreślić tutaj należy, że dopuszczalność zawierania umów nienazwanych wynika z zasady swobody umów zawartej w art. 353¹ k.c. Zgodnie z tym przepisem strony zawierając umowę mogą ułożyć stosunek prawny według własnego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Umowa o kolportaż prasy stanowi odrębny typ stosunku zobowiązaniowego. Polega na tym, że dostawca zobowiązuje się dostarczać prasę i książki do punktu sprzedaży odbiorcy, a odbiorca zobowiązuje się przy zachowaniu należytej staranności tę prasę i książki sprzedać na rachunek dostawcy. Może być zawarta na czas oznaczony lub nieoznaczony, ale zawsze rodzi zobowiązanie o charakterze trwałym. Jest to bowiem z natury umowa, która ma charakter długotrwałej, zatem zaufanie do kontrahenta jest jedną z podstawowych przesłanek zawarcia takiej umowy (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 27 marca 1996 r., XVII Amr 5/96, Wokanda 1997/6 str. 53). Jest ona typem umowy wzajemnej, charakteryzującej się bez wątpienia ekwiwalentnością świadczeń. W tym kontekście podkreślić należy, że jeżeli strony nadają zawieranej umowie cechę wzajemności, to mają swobodę w kształtowaniu wynikającego z niej zobowiązania o tyle tylko, o ile postanowienia nie podważają zasady ekwiwalentności świadczeń z umowy wzajemnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r., II CK 122/05, LEX nr 311313). W umowie o kolportaż wprawdzie strony przewidziały możliwość wypowiedzenia umowy jedynie przez powoda, niemniej jednak nie ulega wątpliwości, że nie tylko powodowi takie prawo przysługiwało, ale również pozwanej. Wyłączenie tego prawa dla jednej ze stron stanowiłoby bowiem klauzulę sprzeczną z zasadą słuszności kontraktowej w sferze prawa gospodarczego (por. uchwała Sądu

Najwyższego z dnia 22 maja 1991 r., sygn. akt III CZP 15/91, OSN 1992/1/1). Przesądając z kolei jednoznacznie o dopuszczalności możliwości wypowiedzenia umowy przez pozwaną należało rozstrzygnąć, czy pozwana faktycznie – jak twierdziła – skutecznie złożyła powodowi oświadczenie w tym przedmiocie. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana powołała się na pismo z dnia 28 lipca 2016 r. skierowane do powoda faxem (k. 24). Z analizy treści tego lakonicznego pisma wynika, iż zawiera ono jedynie informację, że ze względu na stan zdrowia pozwana zmuszona jest rozwiązać umowę z dniem 1 sierpnia 2016 r. Pismo to nie zawiera natomiast wniosku o wstrzymanie dostaw prasy, czy też innych treści wskazujących, że pozwana chce zrezygnować z usług powoda. Nie zachowała również żadnego terminu wypowiedzenia, o jakim mowa w treści § 6 ust. 2 umowy. Pozwana jako profesjonalny podmiot obrotu gospodarczego swoją wolę w tym zakresie winna wyartykułować w sposób precyzyjny i jednoznaczny w treści złożonego drugiej stronie pisma. Jeżeli tego nie uczyniła, to powód wszak tej okoliczności nie mógł domniemywać i nadal realizował dostawy, wywiązując się ze swoich zobowiązań umownych. Mając to na uwadze stwierdzić należy, iż załączone do akt sprawy przez pozwaną pismo – fax miało w rzeczywistości jedynie charakter czysto informacyjny i w żaden sposób nie można go traktować jako wypowiedzenie umowy o kolportaż prasy. Ubocznie trzeba jedynie zaznaczyć, iż strony w umowie wyraźnie przewidziały warunki, w jakich wypowiedzenie umowy może nastąpić w § 6, a zatem pozwana doskonale zdawała sobie sprawę w jakiej formie „na piśmie pod rygorem nieważności” i kiedy ma to złożyć (90 dni przed końcem okresu obowiązywania umowy). W konsekwencji umowa obowiązywała strony nadal, tj. do chwili, gdy została skutecznie wypowiedziana przez powoda jego pismem z dnia 16 sierpnia 2016 r. (k. 21 – 23). Mimo to, pozwana nie wywiązywał się już z nałożonych na nią obowiązków – zaniechała codziennego odbioru dostaw towarów realizowanych przez powoda w dniach 1, 2 i 3 sierpnia 2016 r., czym naruszyła postanowienia § 2 ust. 2 pkt a) umowy, co skutkowało rozwiązaniem przez powoda umowy ze skutkiem natychmiastowym (§ 6 pkt 4) oraz nałożeniem na pozwaną kary umownej w wysokości 15 200 zł (§ 6 pkt 5).

Zaznaczyć należy, iż nawet przy czysto hipotetycznym przyjęciu, że pismo pozwanej w rzeczywistości stanowiło wypowiedzenie umowy o kolportaż prasy, to i tak należałoby uznać nałożoną przez powoda karę umowną za zasadną, albowiem wypowiedzenie to nastąpiłoby na długo przed terminem przewidzianym w § 6 ust. 2 umowy i z przyczyn leżących po stronie pozwanej. Sąd nie negował tutaj okoliczności dotyczących stanu zdrowia pozwanej, nie czynił tego też powód. Podkreślić jednakże należy, iż sam fakt długotrwałej choroby pozwanej, uniemożliwiającej jej osobiste prowadzenie działalności, nie zwalniał jej z obowiązków wynikających z umowy zawartej z powodem. Umowa ta została zawarta w lipcu 2015 roku, a zatem pozwana prawdopodobnie i przed tą datą już leczyła się, co wynika z zaświadczenia lekarskiego z 20 października 2017 r. (k. 60) – „od wielu lat leczona..”. Decydując się na zawarcie tej umowy pozwana miała więc świadomość swoich kłopotów ze zdrowiem, musiała się zatem również liczyć, jako profesjonalny podmiot, z konsekwencjami, jakie wiążą się z jej zawarciem. Dodać ponadto należy, że pozwana w przypadku braku możliwości kontynuowania współpracy z powodem mogła skorzystać z § 3 pkt 5 umowy, który dawał jej możliwość czasowego zaprzestania prowadzenia sprzedaży w swoim punkcie, po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody powoda. Pozwana z tej możliwości nie skorzystała, a biorąc to pod uwagę, jak również powyższe okoliczności, nie może aktualnie skutecznie domagać się uwolnienia od odpowiedzialności za uregulowanie zobowiązania wobec powoda.

Również zarzut wystawienia noty księgowej na podmiot nieistniejący nie może się ostać, bowiem pozwana w zasadzie zataiła przed pozwanym fakt zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej z dniem 30 czerwca 2016 r. i wykreślenia jej wpisu z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 1 lipca 2016 r., czyli na blisko miesiąc przed datą faxu z dnia 28 lipca 2016 r. W tej sytuacji należało uznać ten fax z informacją o złym stanie zdrowia za próbę bezpodstawnego uchylecia się od skutków prawnych ważnie zawartej umowy z powodem. De facto w lipcu 2016 r. pozwana już nie posiadała już uprawnień do prowadzenia działalności gospodarczej i zatajając ten fakt przed powodem bezskutecznie próbowała rozwiązać umowę przed terminem, na jaki została zawarta, powołując się na zupełnie inne okoliczności. Dodać należy, iż to nie nota księgowa jest źródłem zobowiązania z tytułu kary umownej, będącej przedmiotem niniejszego procesu, lecz sama umowa o kolportaż prasy z dnia 6 lipca 2015 r. (§ 6 ust 5). Tym samym bez znaczenia jest okoliczność, czy nota księgowa została wystawiona na pozwaną jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, czy też na osobę fizyczną. Fakt zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej nie zwalnia bowiem takiego podmiotu od ważnie zaciągniętych zobowiązań.

W konsekwencji podniesione w niniejszej sprawie zarzuty pozwanej należało uznać za chybione.

Wszystkie powyższe okoliczności skłoniły Sąd do uznania, że dochodzone roszczenie, wynikające ze zobowiązania wekslowego, było usprawiedliwione co do zasady i wysokości. Kwota dochodzona pozwem odpowiadała wartością sumie wekslowej. Stosownie do przepisu art. 104 ust. 1 Prawa wekslowego za zapłatę sumy wekslowej odpowiedzialność ponosi jego wystawca – tu pozwana (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 1982r., I CR 13/82). Pozwana zobowiązana była zatem do zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem, tj. 15 200,00 zł.

Od tej kwoty przysługiwały powodowi także odsetki ustawowe, których mógł on dochodzić od dnia płatności weksla – 18 stycznia 2017 r. (art. 48 pkt 2 w zw. z art. 103 Prawa wekslowego i art. 481 § 1 i 2 k.c.). Jednakże powód domagał się ich od dnia następnego, tj. 19 stycznia 2017 roku i tym żądaniem Sąd był związany (art. 321 § 1 k.p.c.). O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., z uwzględnieniem zmiany treści tego przepisu od dnia 1 stycznia 2016 r.

Z uwagi na zgłoszone żądanie rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym oraz mając na uwadze fakt, że powód spełnił wymogi wynikające z przepisu art. 485 § 2 k.p.c. (przedstawił weksel należycie wypełniony, którego prawdziwość i treść nie nasuwały wątpliwości), sprawę rozstrzygnięto pierwotnie wydając nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w dniu 11 marca 2017 r. w sprawie sygn. akt V GNCc 881/17 (art. 491 § 1 k.p.c.).

Zawarte w tym nakazie zapłaty rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparte było na przepisie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powództwo zostało uwzględnione w całości, w związku z czym powodowi służyło prawo zwrotu wszystkich kosztów poniesionych w niniejszej sprawie, które wyniosły łącznie 2 607 zł, w skład których wchodziła kwota 190 zł tytułem ¼ opłaty sądowej od pozwu, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, jak również wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym w kwocie 2 400 zł (ustalone w oparciu o § 3 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015r., poz. 1804 ze zm.).

Zgodnie z art. 496 k.p.c., po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Stosownie do powołanego przepisu, z uwagi na zmianę okoliczności sprawy i na fakt, że pozwana jest schorowana, nie pracuje oraz utrzymuje się jedynie z zasiłku, Sąd zgodnie z brzmieniem art. 102 k.p.c., mimo iż powództwo było zasadne, uchylił w tym zakresie opisany nakaz zapłaty i nie obciążył pozwanej kosztami, albowiem przeciwne rozstrzygnięcie, w ocenie Sądu, byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, tym bardziej, że wysokość kary umownej, którą została obciążona pozwana, jest znaczna.

SSR Małgorzata Strączyńska